

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

LA PUJADA DEL TERMOMETRO

—Diguin la veritat: ¿no 'ls sembla que aquesta primavera 's farán molts casaments?

Domingo Nieto

Centenari del Quixot

Concurs festiu de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

Veredict del Jurat

SR. D. ANTONI LÓPEZ

Molt senyor nostre y benivolgut amic:
Examinats pels infraescrits els treballs rebuts pera 'l concurs festiu de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA, entre 'ls dibuixos no n'hem trobat cap que siga digne de recomenarse.

Dels escrits en vers, optant al premi corresponent, un sol, qu' es el senyalat ab el n.º 62, titulat: *Sanxo Panxa, Governador de Barcelona*.—Lema: *¡Romansos!*, se distingeix sobre 'ls altres, baix un aspecte purament relatiu; pero 'l Jurat no li reconeix prou condicions pera ser recompensat ab el premi, y 's limita á ferne menció honorífica.

En quant als treballs en prosa, el senyalat ab el número 61, titulat: *Vista de Don Quixot de la Muntanya á la Barcelona actual*.—Lema: *No hi ha temps que no torni*, se fá, baix un criteri de benevolensa, mereixedor del premi ofert, per aventatarse á tots els demés, distingintse per son caràcter festiu y lo enginyós de la fábula, ja que no per la intenció satírica que 'l tema comportava.

Completats l'honrosa comanda que se serví farnos, tenim el gust de suscriure'ns de vosté afectíssims S. S. y amichs:

APELES MESTRES

EMILI GUANYABENS

SANTIAGO RUSIÑOL

Barcelona 10 de abril de 1905.

S' adjudica, donchs, el premi de cent pessetas al treball qu' en l' ordre de recepció porta 'l Número 61, el qual será insertat en el número extraordinari de LA ESQUELLA, commemoratiu del ters centenari del *Quixot*, que apareixerá el día 28 del corrent.

Obert el plech corresponent, el nom del autor ha resultat ser: *D. Joseph Aladern*.

Els autors del demés treballs no premiats que tinguin gust de recullirlos, poden efectuarho desde avuy fins al 28 del corrent mes, essentlos entregats contra taló de recepció, en la forma anunciada.

CRONICA

ELS estudiants no han acabat encare la carrera; pero han après á ferse respectar. Y á ferse respectar pel govern, qu' es lo més extraordinari, perque per sabut se deixa que 'ls governs d' Espanya no respectan res.

Anys enrera—no recordo á punt fixo quants n' han passat—en Villaverde, qu' era ministre per primera vegada, va volguer ferse una reputació de home enérgich á las costellas dels estudiants. No pensava ell encare en seguir la carrera de *curandero* de la pesseta, per més que ja llavors aquesta pobre moneda comensava á estar malalta, y la proba es que n' corrian moltes de grogas y borrosas, á riscos de agafar un cop d' ayre, y d' acabar clavadas sobre un taulell ó de anarse'n al calaix per no sortirne may més.

En Villaverde las deixava en pau á las pessetas, frisós com estava llavors de convertirse en una especie de rey Herodes dels innocents estudiants. Fou un dels seus sayons el célebre coronel Oliver, el de la *Mano negra*, á qui 'l sen amo excitá oferintli carta blanca, y per cert que no necessitá res més pera lluhirse de debó com ell sabia ferho.

Aquest estiu m' ho contava 'l mateix coronel, á

qui vaig tenir el gust de conéixer en un balneari. Va ferho molt fort perque aixís li havían manat. Pero quan vingué l' hora de depurarse las responsabilitats davant del Parlament, en Villaverde li va carregar totes las culpas. De aquesta feta 'l coronel Oliver, avuy general, va renunciar per sempre més á tenir tracies ab la gent política. No tenen dignitat, ni vergonya.

•••
Els estudiants aquesta vegada han prés la revenja.

No ho dich per ensabonarlos, dat que una bona part d' ells son joves barba mechs que no usan encare la navaja d' afeytar. Pero un deber de justicia m' obliga á proclamar que han procedit com homes segurs dels seus drets y ab reflexió y serenitat suficients per sostenirlos y imposarlos.

Ni medis ha trobat l' Herodes d' altres temps per entregarlos de nou als garrots y als sabres dels seus esbirros.

Res de crits, res d' alborots, res d' alteracions del ordre públich, que á só de timbals no s' agatan las *cierras*. Els entusiasmes de la joventut també s' poden manifestar sense necessitat de que s' desbordin donant peu á la forsa pública pera enfrenarlos brutalment com tantas vegadas s' ha fet en el nostre país, ab trencadissa d' ossos y derramament de sanch.

Aquesta vegada 'ls estudiants varen comensar per situarse, afermantse en el terreno segur del dret y de la rahó.

Feren las sevas reclamacions y no sigueren atesos.

Apelaren llavors al recurs de la *huelga*. Las Universitats deixaren de funcionar. Y á pesar de tot, el govern simulava una gran serenitat, creyent que li bastaria pera reduhir als *huelguistas* l' amenssa de fets'hi perdre 'l curs, ab motiu de haver comés las tres faltas colectivas que prescriuhen las disposicions vigents.

Y 'ls estudiants més fermes que may, sabent que 'l curs no l' havían de perdre: que qui en tot cas perdria, no 'l curs, pero sí la cartera era 'l ministre de Instrucció Pública, y darrera d' ell, més ó menos tart, els seus companys de ministeri, que havían fet causa comuna ab en La Cierva.

Y aixó es lo que succehirá probablement, tant bon punt termini 'l viatge regi.

•••
El viatge del rey á Valencia ha sigut evidentment un dels factors més importants del problema estudiantil.

Els ministres, homes bregats en l' intriga política, no s' hi van fixar en un element com aquest que tenia una importancia decisiva. En cambi tot induheix á creure que 'ls estudiants, ab tot y ser políticament una colla de novicis sense experiència, van tenir present sempre aquest aspecte del problema.

¡Bonich viatge 'l que anava á efectuar-se, afrontant el disgust dels estudiants en la ciutat del Turial! Gran efecte 'l que hauria produhit l' aparatós espectacle ameniat ab las pitadas dels estudiants y d' altres elements que s' hi haurían barrejat desseguida, perque un xiulet ne fan cent!...

Els estudiants de Madrid havían sollicitat tenir ab el rey una entrevista: se 'ls hi negá l' accés á Palacio... Els estudiants de Valencia se disposavan á celebrar-la á tota costa, y en circunstancias tals que no se 'ls pogués negar l' accés. ¿Cóm expulsarlos de la via pública?

Davant de aquest compromís, no quedavan més que dos solucions: ó la suspensió del viatge regi, ó dirli senzillament al acorralat ministre:—¿Repara

SI NO PLOU AVIAT

A jutjar per certes senyas
y pel qu' en Flammarlón diu,

aquest serà un dels grans quadros
que veurém aquest estiu.

Sr. La Cierva quina vermellor inflama 'l cel per la banda de Valencia? Es un' aurora boreal. Ja sab, donchs, lo que li toca.

Y tant com ho ha sabut!

Avuy ja no es ministre. Els seus companys que havían jurat sostenir-lo á tot event, están que trontollan, havent perdut l' autoritat moral pera continuar en els seus llocs. Si bé podran alegar que no 'ls hi han donat encare explícitament las dimisories, moralment com si las haguessin rebudas. Si examinan desapassionadament la seva situació veurán desseguida que han perdut la confiança que més interessa als homes de govern: la confiança en ells mateixos.

Els estudiants están, donchs, d' enhorabona.

Els han conseguit lo que no alcanza sempre que vol el poble espanyol: derribar una situació política.

Avants dels exámens el país unánime els hi adjudica la millor nota.

Sobressalients!

P. DEL O.

ACABÉM

Per respecte als nostres lectors y á nosaltres mateixos no solem usar en las nostras polémicas paraulas groixudas á estil de periódich-clavaqueró; pero aquesta vegada, sense necessitat de proferir-las, agafém totas las que conté 'l diccionari sinónimas d' embustero y farsant, y las llansém á la cara del exdesbravador de potros Cullaretas, que tingué en una quadra la seva escola d' educació social y cultura periodística.

Si es cert, com ell afirma, que 'l día 25 de mars al rebre la primera lliçó, hi hagué qui 'l tenia subjecte ¿cóm se las arreglá per' emprendre la fugida cap á la Rambla, ab més lleugeresa que un gos quan reb una puntada de peu?

Si es cert, com sosté, que no fou ell qui proposá al Sr. Llopart la idea del arbitratje ¿cóm explica el pas que en aquest mateix sentit donaren els senyors Hurtado y Busquets, personantse per encárrech d' ell ab el Sr. López?

Y per últim: si ab tanta dignitat y valentía pretén que va portarse quan al cap de nou días de preparar l' emboscada, atacá alevosament, per la espatlla y acompanyat de tres galifardeus, al Sr. López, ¿per qué ell y els seus companys varen fugir com conills, al tirarse'ls á sobre l' agredit?

Precisament al escapar ocasionaren una desgracia més sensible y dolorosa que al agredir. De l' agresió n fou víctima únicament el sombrero del Sr. López; de la fagida, la pobre senyora que 's vejà arrollada y caygué en terra, sense que cap de aquells valents fagitius, se detingués un instant á prestarli auxili.

Dissapte de la senmana passada 's personá aquesta bona senyora en la nostra redacció á donarnos las gracias per las frasses de merecuida consideració que li dirigirem al ressenyar el fet. Es una enciana de 64 anys, nomenada Dª Raimunda Castany, viuda del antich y honrat agutz l Sr. Ofite, y está domiciliada en el carrer de Aribau, n.º 25, 2^{on}, 1.ª La infelís tenia encare el rostre plé de blaus y esta va capu ada d' ossos. Pot donar las gracias al valiente Cullaretas y als seus tres acompanyants del atropello de que siguió víctima.

Per lo que á nosaltres toca, sentíriam que tan in-

LA INVESTIGACIO DE 'N BORRELL Y SOL

—¡Apretal... ¡Quinas ratas mes llestas!... ¡Pot dirse que als pobres no mes els hi han deixat el sach!

trépit personatge contragués la monomania persecutoria, com ens ho fa témer lo que diu diumenje en *El Diluvio*, respecte á ciertas rondas per la plassa Real y al *apedero* de la Companyía General de Tranvías. La presencia de aquestas suposadas rondas deu ser una alucinació de la seva histérica naturalesa. Si creu que ha de recobrar la tranquil·litat perduda acudint com diu al concurs de quatre, de deu, ó de vint amichs, allá ell. No serém nosaltres ara ni may, quins li negué el dret de posarse en ridícul.

Pero consti de una vegada per sempre que no estém disposats á consentir ofensas y que sabrém castigarlas com ho hem fet ara, en la forma deguda y segons els mereixements especials del *fulano* que 'ns las infereixi.

GUSPIRAS

D'entre la colla
de pretendents
que fan de rastre
darrera teu,
el que més calla
t'estima més.

En ma presó humida y fosca
no hi entra cap raig de sol
y diuen crudel sarcasme!
que quan surt, surt per tothom.
¡Y besa colradas penyas
y daura xorcos ermots!

En l'ombra del sol y en l'ombra
d'una entorpidada ensenyansa
que descarrila la pensa
perque explota y perque enganya,
has crescut fins á ser dona

lluny de la llar dels teus pares.
La ment, en el teu ensomni,
sent las constants balzegadas
del pensar modern que colra
y en etern aprenentatge
llensa raigs brillants que neulan
á las plantas d'invernaele.

J. COSTA POMÉS

ELS DOS REMEYS

A Rostoll d'Amunt fa temps que no hi cau una gota d'aygua.

A Rostoll d'Avall la sequedat ho mata tot.

Alarmats pel lamentable aspecte que presentan els seus camps y vinyas, els caps-pares de Rostoll d'Amunt un día s' reuneixen.

—Companyys— diu el més vell de la colla:— aixó no pot anar. ¿Qué us sembla qu' hem de fer?

—Lo més senzill— contesta un— seria anar á veure al senyor rector y demanarli consell.

—¡Ben pensat! Ningú com ell per' iluinar-nos y servirnos de guía. ¡A veure al senyor rector!—

Y á casa 'l senyor rector se 'n van.

El venerable sacerdot els reb ab la rialleta als llabis.

—¿Que us passa, estimats feligresos?

—Qu' hem acabat la paciència y venim á posar-nos baix el seu amparo. Fa un remat de temps que no plou.

—¡Prou que ho veig!

—Els nostres camps s' assecan, las nostras vinyas se moren...

—Ja m' ho figuro!
 —Y aixís—tot el poble está en lo mateix—no podem continuar.
 —Ho comprench! Pero ¿qué voldríau vosaltres de mí?
 —Que 'ns ajudés, que 'ns salvés de la ruína, que d' una manera ó altra fes ploure..
 —Ah!
 Y 'l rector se queda pensatfu.
 —La causa d' aquesta seca—dín després d' un rato de meditació—son els vostres pecats.
 —¿Vol dir?
 —Induatablement. Ab els vostres pecats heu irritat á Nostre Senyor, que ha cregut convenient castigarvos privantvos del benefici de la pluja.
 —Si es aixís, ¿qué 'ns aconsella ara vosté?
 —No coneix més que un remey: las rogativas.
 —A las sevas ordres ens posem. Mánins, dirigéixins, y l' obehirém con un sol home.
 —Aixís m' agradeu. La pietat y l' arrepentiment son els grans bálsams de la vida. Diumenge traurem el Sant Cristo del altar major y 'l portarem en processó á l' ermita del Puig-Blau.
 —¿Y aixó farà venir la pluja?
 —Perque vingui ho farém.
 —Visca 'l senyor rector!
 —¡Gracias, estimats feligresos! Fins á diumenge!

Fitas

—Bé! Déixat de posturas y romansos... ¡Pacatillas, pacatillas voldria jo!

A la mateixa hora que 'ls vehins de Rostoll d' Amunt conferencian ab el rector, els notables de Rostoll d' Avall están parlant ab el metge del poble.
 —Ja deu veure lo que passa—li diuhén.
 —¿A qué us referíu?
 —A la sequedat que tant temps há está assolant la nostra comarca.
 —Es cert. Y que segurament acabarà per portarvos á tots á la miseria.
 —Per xó venim á trobarlo. Vosté que sab tant, que no ignora res, que coneix la causa de todas las cosas, ¿no 'ns podria ajudar?
 —¿En quin sentit?
 —Trobant la manera de fer ploure.
 —¡Dimontril
 Y 'l metge 's queda mirantse 'ls fixament.
 —La causa d' aquesta seca—dín després d' una estona, deixant caure lentament las paraulas—son els vostres pecats.
 —¿Pecats nostres?
 —Sí: el pecat de la codicia, el pecat de la imprevisió, el pecat de la estupidés...
 —¿Senyor metge!..
 —No retiro ni un mot de lo que hi dit. Vosaltres y ningú més que vosaltres sou els autors de lo que us está succehint. Heu pelat e's boscos, heu arrancat els arbres, heu deixat aquests turóns y valls sense una sola fulla y, destruhit l' equilibri de la naturalesa, aquésta s' ha venjat negantvos la pluja que sense 'l concurs de una espléndida vejetació no pot de cap manera produhirse.
 —Aconséllins, donchs. ¿Qué li sembla que hauríam de fer?
 —¿Esteu disposats á seguir, per remots que siguin els efectes, el remey que jo us dongui?
 —¡Ab els ulls tancats!
 —Donchs aquí 'l teniu: repoblen immediatament els boscos, planteu arbres á lo llarch dels camins, restituhíu á la vostra comarca la hermosa vejetació que al venir al món hi trobareu, y no us faltarà aygua á son degut temps.
 —¡Gracias, senyor metge! Vosté será la nostra salvació.
 —No! Vosaltres mateixos heu de serho.

DIAGNOSTICH

—Aixó va pujant... Ja es á 39 graus...
 —¿Y en sent á 40, qué passarà?
 —Una de dugas: ó vosté, repentinament, se posará bo... ó la seva senyora, repentinament, se quedarà viuda.

A Rostoll d' Amunt fa cinch anys que no paran de fer rogatives, sense que á pesar d'aixó hi cayguí una gota d'aygua.

A Rostoll d' Avall s'hi ven una brotada d'arbres que dona gust de mirar, y cada senmana hi plou.

A. MARCH

¡Naturalment!

Sempre succeeix lo que ha de succehir.

(Máxima árabe.)

En Pérez, cosí d'un bisbe, y en Gómez nebot d'un senador, comensaren á estudiar en un mateix día.

Y dihem comensaren, pera puntualisar d'alguna manera la inauguració de la seva vida escolar. A parlar ab franquesa, en lo que menos pensaven en Gómez y en Pérez, era en mirarse cap llibre.

¿Per qué?.. Nebot l'un d'un senador, cosí l'altre d'un bisbe, ¿quina necessitat tenian de molestars e estudiant?

El día avans de l'obertura del curs, els professors d'en Pérez y en Gómez havian rebut aquestas dugas cartas:

«Sr. Catedrático: Li agrahiré un poch de benevolencia pel meu estimat cosí.

El bisbe Fulano de Tal.

«Respectable Mestre: Li recomano ab el major interés el meu benvolgut nebot.

El senador Mengano de Qual.

En aquestas favorables condicions comensaren en Gómez y en Pérez els estudis corresponents á la carrera d'enginyer.

El primer curs passá com una exhalació. Ocupats els dos estudiant en passejarse en bicicleta, coleccionar cromos de capsas de mistos y escriure cartas á totas las modistetas que 'ls sortian al pas, arribaren als examens sense donarse'n compte.

Com es de suposar, al presentarse davant del tribunal no sapigueren contestar ni á una sola pregunta.

Lo qual no va impedir que fossin aprobats ab la laudatoria nota de *sobresalient*.

Cosí en Pérez d'un bisbe, nebot en Gómez d'un senador, ¿podia succehir d'altra manera?

Si descansat y fácil havia sigut el primer curs, no va serho menos el segón.

Apenas comensadas las classes, en Gómez y en Pérez ingressavan en una societat de *foot ball*, que aviat vejà en ells els dos campions més fermes de la colla.

Els llibres, ni 's recordavan d'ahont els tenian; pero en cambi, ¡quina jugada més bonica en el camp del club! ¡Quins partits més difícils s'arribaren á guanyar, gracias al seu esforç y á la seva inteligencia!

Vingueren els segons examens y, naturalment, lo mateix qu' en els primers: un *sobresalient* com una casa.

¡ECCE ESPANYA!

—Ves si 'm trobas "La Patria".
—S' ha extraviat.
—¿Y "El País"?
—L' han fet mal bé.

¡Ho havian demanat ab tant empenyo el bisbe y 'l senador!..

Va obrirse 'l tercer curs, y en Pérez y en Gómez tingueren una ocurrencia admirable. Fundaren una estudiantina.

Vestits á l'antigua usansa espanyola, ells y 'ls seus dignes companys recorregueren varias provincias, y no son pera contats els éxits que cantant *jotas* y puntejant seguidillas alcansaren.

A *sobresalient* per any, encare que sense anar may á classe, en Gómez y en Pérez, acabaren tranquilament la carrera, y després d'una visita feta als senyors del tribunal pel cosí del un y l'oncle de l'altre, naturalment, obtingueren el títul.

La premsa, en el lloch preferent de la Crónica local, doná al públich la fausta noticia:

«Después de unos brillantes ejercicios han alcanzado el título de ingeniero los Sres. Pérez y Gómez.»
¡Naturalment! Haventhi de per mitj un senador y un bisbe...

Als quatre mesos d'haver acabat la carrera, l'Estad confió als nous enginyers, la construcció d'un gran dipòsit d'ayguas.

Y quan en Gómez y en Pérez el donava ja per llest, un día ¡brrrró!, se 'ls enfonzá la obra, y un

centenar de treballadors trobà la mort sota las ruinas. Hi hagué escàndol, crits, protestas...

Pero intervingueren, com sempre, el senador y 'l bisbe...

Y, naturalment, no passà res.

MATÍAS BONAFÉ

LLIBRES

SANGRE NUEVA. — *Impresiones de un viaje à la América del Sud,* por FEDERICO RAHOLA. — De las impresiões del viaje que à las repùblicas del Riu de la Plata va efectuar en companyia del Sr. Zulueta, l' autor n' ha fet aquest llibre, testimoni ell sol de que va ser aquell un viatge ben aprofitat.

El Sr. Rahola uneix à sas qualitats de poeta y economista, un esperit observador y perspiciós, una generosa amplitud de criteri y una gran cultura. Al escriure y donar à l' estampa la seva obra ha fet gala ademés del dó de l' oportunitat. No podfa venir més à temps pera marcar un' orientació pràctica à la vella y decayguda Espanya.

Contrasta la decadencia de la Península ibérica, cada día més trista, ab l' alé de vida nova que impulsa à alguns pobles americans, y en especial à la República Argentina, quals progressos comensan à ser assombrosos. Constituits per gent de la nostra rassa y alimentats ab las corrents emigratorias procedents en primer lloch d' Italia y immediatament després de la nostra Espanya, jóm se compren, com s' explica que lo que aquí es impotencia y encongiment se transformi allà en un vigorós esplet de activitat y de progrés?

¡Ah! Es que aquellas Repùblicas, països joves, están lliures de las trabas de petrificadas tradicions; miran sempre endavant y obran ab l' elasticitat propia dels pobles que 's regeixen per las institucions democráticas y republicanas. Si un día 's consumían en estèril discordias intestinas, à la fi han trobat la pau y l' estabilitat, y avuy aplican exclusivament la seva brahó à la conquesta y domini de la naturalesa, y al foment de tots els rams de la riquesa pública. Per' assegurar l' èxit de sas empresas han difundit l' instrucció racional y pràctica, y aixís el progrés se realisa allí en proporció geométrica. No han de passar molts anys que l' América meridional rivalisará en riquesa y potencia ab l' América del Nort. Y à tan gran empresa haurán contribuït principalment homes de la nostra rassa.

El Sr. Rahola planteja ab molt tino el problema de l' emigració, sostenint la necessitat de que 'ls governs espanyols lluny de posarli enutjoses trabas, l' encaussin y la protegeixin. No pot serli indiferent à Espanya tenir una part de la seva població activa en aquells països, si vol exercir en ells la legítima influència que li correspon. Més val enviarhi treballadors qu' empleats. Tant es així que, segons el Sr. Rahola, la perduda material de las Antillas, li ha valgut à Espanya una consideració y una estimació en tota l' América que may havia tingut, en tant conservava en aquellas colonias una mostra trista de sos tradicionals abusos. La llástima es que no se 'n sapiga aprofitar, establint fortes corrents de inter-cambi comercial, que 'ns proporcionarian mercats més extensos y reproductius que 'ls qu' hem per lut.

El llibre del Sr. Rahola 's recomana per ell sol à tots els que 's preocupan de la regeneració d' Espanya. Els polítics deurían estudiarlo, y 'ls productors ferlo objecte de sas meditacions y base dels seus càlculs.

Ofereix ademés un' altre aspecte y es el literari. El Sr. Rahola es un escriptor de bona sava, que sab amensar tots els assumptos y no certament ab postissas galas retóricas, sino ab un estil animat, exuberant de color, suggestiu y vibrant. El lector el segueix ab gust y plé d' interès en sas travessias per l' Océa, y en sas ràpidas excursions per las terras americanas. Las descripciones del Sr. Rahola tenen tota la forsa de la realitat. Es paisatjes y las ciutats, la vida del camp y l' existencia urbana, aixís com la presentació de diversos personatjes que trobà à son pas, apareixen en las planas de *Sangre nueva* com una successió d' escenas cinematográficas animadas de un interès palpitant y de un' amenitat que fa del autor el més excelent company de viatge que 's pugui desitjar.

RATA SABIA

LAS OBRAS CORPORALS

VI.—RECUILLIR ALS PELEGRINS

Hi ha pelegrins de moltas menas.

Hi ha pelegrins y pelegrinas que *bordons* gastan y *caclavinas* y van pel món, las jupes plenas de creus, medallas y petxinas. Son pelegrins tots els que van à Montserrat y à Sant Medí, à Roma à veure el Pare Sant y al plá de Berga à veure el Pl. Pelegrinar es caminà terras enllá, terras enllá, portant al cap la convicció de la futura redempció,

l' oració al llabi, al pit las creus y las sandalias .. en els peus.

Pero 's fatiga el pelegrí cansat de corre tant camí, y está clá, entonses: pam pam pam, truca à una porta y llensa un clam.

Vo'guts germans, creyeume à mí.

Quan vos demani aculliment,

donéuli hostatge al pelegrí,

mes, no us fi'eu de certa gent

que diu que fan el *sant camí*.

El sant camí per segons quí

es ará al Cel directament,

y al Cel s'hi va per mil dresseras

y de mil modos y maneras...

Si un pelegrí us vé à demanar

un lloch à taula per menjar

haveu de obrar com à prudents,

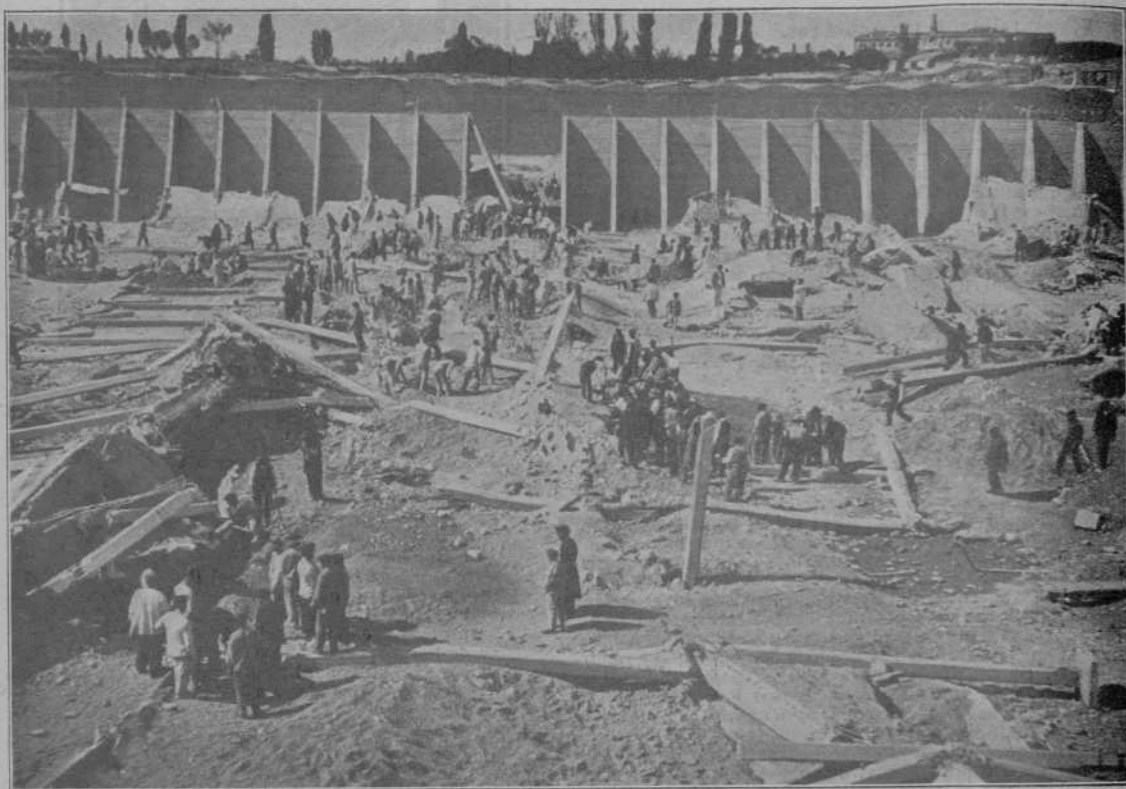
ly procuréu sempre indagar

si 's dá ell mateix l' *escuradent!*

FRA NOI

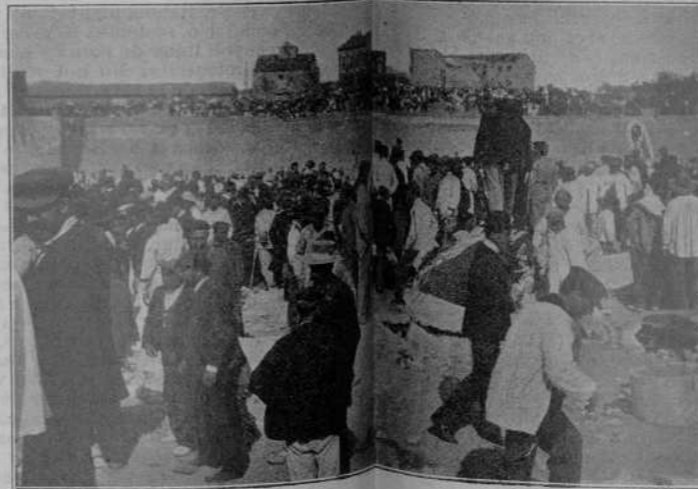
8 d' Abril.—La catástrofe de Madrit.

El centro del dipòsit.

Soldats d'enginyers aixecant las runas.

Vista general del dipòsit.

Desenterrant un obrer.

Instantàneas de nostre corresponsal J. Blanco Coris

TEATROS

CATALUNYA

En quant á novedats, se pot dir que la notable compa-

nyia de la Mariani monopolisa per complert l'interés de la present senmana teatral.
Si las funcions no surten á estreno per día, ben poch se 'n falta. D' aixó se 'n diu aprofitar el temps.

Enfonzament del dipòsit d' aygua d' Isabel II

Extrayent els morts.

Fiamma nell'ombra es un drama d' en Butti, que honra en tots conceptes á la moderna escola italiana tan atenta á las exigencias de la realitat, dintre de las tassis que planteja y dels humans simbolismes que tan sovint presenta. Els autors italians, acceptant de plé las modalitats

propias del teatro modern nascut entre las brumas septentrionals, saben encarnar las ideas en personatjes de carn y ossos. De aquí que sigui tan intens l'efecte que produheixen.

El drama d' en Butti ofereix el contrast d' un capellá

LA VIDA PRACTICA O COM

—¡Ey! Fassi el favor...

—¡Y no s' atural...

—Potser posantme al mitj...

virtuós y auster ab la seva germana, una pobra pecadora que s' ha acullit á casa seva en busca de pau y ab ansias de redempció. Pero la naturalesa reclama 'ls seus drets, y á lo millor torna á caure. Fins allí en l' ombra mística d' aquella casa s' ha d' encendre la flama devoradora de l' amor.

L' obra d' en Butti abunda en escenas d' un vigor extraordinari. Admirablement representada—que aixó no cal dirho, tractantse d' una companyia com la de la Ma-

riani—el públich, conmogut y emocionat, li tributá una verdadera y espontánea ovació.

Seguidament fou representada la deliciosa comedia del jove autor francés Bernstein, titulada *Joujou*.

Com moltes obras d' aquell país té la present la seva genealogía en el Teatro de Dumas fill, aixís per l' assumpte que planteja, com per son llenguatge espurnejant, com també per la importancia que alcansen algunes de las principals escenas, gracias á la magistral manera ab que son conchuidas.

D' aquestas escenas culminants n' hi ha una en cada acte. En el primer, la franca confidencia de la protagonista y l' intent de conquerirla per part del marit veleidós y afortunat ab totes las femellas. En el segón, la queixa tan sentida y decorosa de la muller malalta á la seva amiga, y la resolució que pren aquesta de no ferla patir més ofegant els sentiments que l' han portada á punt de robarli 'l carinyo del seu marit. En el tercer, la declaració del home madur y cohibit, pero enamorat entranyablement, que demans la má d' esposa á la viudeta, la qual li otorga, més que per amor, per simpatía, cedint ademés al desitj de regularisar la seva situació.

Hi ha en l' obra molta vida y un gran fons de veritat psicológica, realçada ab els suaus matisos d' un art sempre exquisit.

Bernstein es un autor jove que promet arribar lluny. La execució no deixá res que desitjar. Es imposible presentar millor conjunt de veritat y de gracia armónicament fossa ab plé domini de la escena, al calor d' aquell sentiment íntim, qu' en moltes ocasions fa olvidar al espectador que s' troba presenciant una ficció.

Ab *El nido altrui*, (El nido ageno) del nostre Benavente, doná 'l Sr. Zampieri la seva funció de benefici.

El drama enclou un pensament interessant: tal es la delitosa impressió que produheix l' escalif de la familia en un home que may ha tingut casa y s' acull temporalment en el niu de son germá. Aquest, malaltís y malhumorat, sent per l' intrús una fonda antipatía, originada per misteris de familia y avivada per la passió dels zelos, puig s' ha arribat á figurar que l' hoste s' ha enamorat de la seva esposa.

Conté l' obra situacions emocionants, pero adoleix en son desarrollo de cert rebuscament efectista (el final del segon acte per exemple) y de una tendencia declamatoria (las últimas escenas del ters).

L' execució assombrosament justa: el tres personatjes principals, la Mariani, en Zampieri y en Paladini rivalisaren en ajust y sentiment de la realitat. Especialment l' últim feu del tipo de germá malalt una creació estupenda.

Dimars posá la companyia el *vaudeville* d' en Brisson y en Turigue *I tre anabattisti*. Es una producció graciosíssima trassada ab molt enginy y exuberant de bon humor. Las situacions cómicas s' encadenan sense rebuscament, ab una facilitat qu' enamora. La nota caricaturesca está tractada ab verdadera gracia.

¡Y quin tip de riure s' hi va fer el públich! Els quatre actes, ab tot y que no pecan de curts, li van saber á poch, y es que realment no poden ser millor aprofitats.

REFLEXIO INFANTIL

—¡Un bobó, jo vull un bobó!
—¡Qu' es lleminerota aquesta criatura! No mes pensa en menjar... ¡Sembla mentida que 'l seu pare sigui mestre d' estudi!

SE FA PARAR UN TRANVIA

-¡Encare m' aixafaria...

-Veurás cóm d' aquesta manera...

-¡Mira si s' ha parat!

L' obra es nova, tant que actualment s' está representant á París ab un éxit complet. Dintre del género vau-devillesch acusa un verdader progrés, per quant no sacrifica may á la burda travessura, la naturalitat, ni acut un sol moment al recurs de las extravagancias. Pera lograr un efecte de continuas riattas ne tenen prou els autors ab la gracia de las situaciones y ab la xispa del diálech que arranca de las situaciones mateixas y está perfectament acomodad al carácter dels personatjes.

La companyia real-á aquesta obra ab tots els encants de una execució seguríssima moguda y homogénea. Fins de aquest art d' ordre inferior ne saben treure els actors italians un partit extraordinari.

TÍVOLI

La sarsuela *Juan Francisco* lletra de 'n Dicenta, y música de 'n Chapí, es molt poqueta cosa. Apenas te argument, tant es aixís que sense grans esforços podria reduhirse á un acte. Y no es aixó lo pitjor, sino que l' assumpto es vell y ressobat.

S' ha de fer menció honorífica de algunas tiradas de versos molt ben contornejats.

La música tampoch se fa notar per la originalitat ni per l' inspiració.

Se cómprén que un' obra de tals condicions, als pochs días haja sigut retirada del cartell. No pot ser de bon tros tan afortunat el *Juan Francisco*, com el seu tocayo *Juan José*, fill del mateix papà.

AUTÓMATAS NARBÓN

¡Tira peixet! ¡Quina manera de gastarse la plata la empresa d' aquest local!

Ni en teatres «de tamanyo natural» se posan gayres vegadas las obras ab el luxo que s' ha desplegat en *La tragedia del Gólgota*, auto sacro estrenat últimament per la companyia d' autómatas.

Allí no ni falta res. Coros de debó, decoracions que d' un' hora lluny delatan las mans expertas dels senyors Moragas y Alarma, y un apoteosis que arrenca la mar d' aplausos y deixa en l' espectador vivas ganas de tornar-lo á veure.

Lo que d'fu la gent:—Mentres als *Narbón* donguin espectacles com aquést, ja poden tenirlo tancat tant temps com vulguin el *Liceo*. ¡Malehida la falta que 'ns fa!

N. N. N.

BARREJA

Ja hi som: ja s' ha comensat la florida Primavera, y en arribant aquests temps la sanchs s' escalfan, s' alteran, y aquestas alteracions de vegadas se traduheixen en pinyas y cops de punys... y reben... aquells que raban.

Avants, el ser concejal, tothom d'fu qu' era una especie de vinya, pero en petit: seria alló... una vinyeta.

Pro avuy corren uns coloms,

que á més de picar las bessas del menjador eventual, te pican també las crestas.

Res: que á las vinyas avuy s' hi ha ficat la filaxera, y l' ofici está perdut y ens toca ballá ab la Uetja.

¡Hi dit Uetja. ¡Quin bunyoll! Consti que me 'n penedeixo y que per res aludeixo á n' el senyor Rusiñol.

Mereix que 's feliciti l' ajuntament, perque vol reformarnos interiorment. D'fu que de quatre centas

CADA COSA A SON TEMPS

—¿Per qué la vols la palma, si no tens canalla?
—Pero ¡tinch sogra!... Y creu que lo qu' es la del martí, ¡ia mereixo de debó!

PER AQUESTS CARRERS

¿Marit vell, esposa tendra
y un gomós tan à la vora?
Si 'l gosset pogués parlar,
iqué 'n sabriam, ay, de cosas!

ja s' ha aumentat
el número de *plassas*
de la ciutat.
Volfa crearne una
per cada obré,
pro, com sempre, 'ls seus comptes
no han sortit bé.
Las *plassas* consabudas
no sé lo que son grans,
sóls sé que, ó faltan *plassas*,
ó sobran aspirants.

Diu que ara va de serio,—diu qu' ara va formal,
que d' aquí tres centurias—vindrà la Federal.
Diu que á cops de cadira—la volen fer vení,
y díu que ja la tenen—aprop de mitj camí.

Lo que sí serà un fet dintre pocs días,
es el pogué al diumenje fer *corrias*,
Ningú s' vol oposá'
á que hi torni á haver toros á la festa,
perqué si algú protesta
ja veig la *Argamasilla* que hi haurá:
«Oigo, Patria, tu aflicción
y escucho lleno de miedo,
el clarín de Don Tancredo
llamando á la rebelión.
Infieles á tu pendón
osan alzarse en legiones
Don Tiberio y sus sayones,
para luchar, mercenarias,
con las huestes partidarias
del Arte y las Tradiciones.

*Arte de los Rafaeles:
pretende esa gente perra
cual hijos de ingrata tierra,
arrebatar tus laureles!
Inhumanos y crueles
quisieran darte la bola;
pero en la Patria española,
asombro del mundo entero,
mientras quede un alma sola,
esta alma será un torero!»*

PEP LLAUNÉ

ESQUELLOTS

Está vist que D. Gabriel ne té poch ab ser un arcalde de R. O. Per anar bé haurían de nombrarlo arcalde de D. D.

(Aquestas dos inicials volen dir: *Dret Diví.*)

Essent un arcalde que tingué la seva representació emanada directament de Deu, potser adquiriria algún dels inapreciables atributs de la Divinitat, entre 'ls quals el que més li convindria á n'ell y 'l que deixaria més content al poble de Barcelona, fora 'l de la ubicuitat ó sigui 'l dó d' estar present á tot arreu.

À Tarrassa, á Sant Cugat, á casa seva y al despaig de l' arcaldia, tot á un temps.

Al últim sití sobre tot.

Perque ara succeeix que tot sovint el van á veure á las horas que té designadas pera rebre, y no li troban.

Individuos y comissions que se 'ls ha donat hora pera ser rebuts, hi acuden puntualment... y no n' hi ha de fets. El Sr. Lluch no hi ha anat. S' esperan llarga estona en la Galeria gòtica, que d'aquesta feta ja 'n comensan á dir *Galeria de la Santa Paciència*... y tot inútil: el Sr. Lluch no hi compareix.

DESPRES DE TRES HORAS DE BEURE

—Francament, no 'n crech una paraula de tot aixó que diuhen de la sequedat.

De aquesta informalitat ne resulta que la major part se retiren, trayent foch pels queixals. El día menos pensat á la Casa gran s' hi calará foch.

Vegin ab tot lo que succeheix si no n' hi ha prou y massa pera dirli al arcalde de R. O.:

—Senyor Lluch: lo qu' está fent ja passa de la ratlla. A las quinze faltas, qualsevol estudiant de l' Universitat pert el curs. A vosté ja n' hi portém apuntadas més de trenta. ¿Per qué no ha de perdre la vara? ¿Per qué 'ls que l' han nombrat no l' han de borrar de la llista dels arcaldes de R. O.?

Cassat al vol.

—Aquest any la Comissió de Governació no vol concedir una pesseta als senyorets del Concurs hípich.

—Vol dir?

—Aixís á lo menos m' ho han assegurat.

—Donchs permétem que li digui: aquesta vegada porta 'ls papers mullats. Es cert que la Comissió havia prés l' acort que vosté diu; pero de tontos es el mudar de consell. La Comissió de Governació després d' escoltar al Ignaciet Girona, President del Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro, no va tenir cap reparo en revotarse, y ara proposará que l' Ajuntament concedeixi als senyorets del Concurs hípich la subvenció que solicitan.

La conversa que acabo de transcriure es auténtica... y sobre aquesta qualitat li atribuhím además la de verídica.

¿Cóm se comprén, cóm s' explica que una Comissió municipal giravolti com el panell de un campanar al vent de las lisonjas del Ignaciet Girona?

¿Es que també la crisis s' ha declarat entre 'ls senyorets de l' ayga lifa, fins al punt de no tenir tots plegats ni den mil pessetas pera divertir-se, que necessitan tréurelas de las arcas municipals?

Ah, senyors de la Comissió ¿com podén olvidarvos de la crisis obrera?

Aquest sí qu' es un concurs hípich que fa fredat.

Son á centenars, á milers, els treballadors que no poden salvar d' un brinco els obstacles de la carestia, ni poden traspasar d' un salt el fosso cada cop més ample de la feita de feyna.

En aquestas circunstancias subvencionar una diversió aristocrática, ab els diners arrancats á la miseria pública en els fielats

de consums es fer obra iníqua de desarmonía y rancia social.

Un embruta quartillas, que 's desviu per adquirir dintre de la premsa una notorietat que no tindrà may, las hi engalta pel descusit, en la forma que aném á relatar.

Escrigué un día un article sense cap ni peus, com tots els que sol emborronar, intercalanthi la frase llatina: *Oh tempora! Oh mores!* ab aquesta ortografia: *O tempora ó mores*: es á dir, ab l' interjecció *Oh*, sense *h* y la *o* acentuada.

Com la cosa no venía á tom, un sen company li va preguntar:

—Pero ¿qué has volgut dir ab aquesta frase?

Y l' tros d' ase va respondre:—Es molt senzill: *ó tempora ó mores*: ó una cosa ó un'altra.

—O herrar ó quitar el banco. ¿No es aixó?—li preguntá l' seu company aguantantse l' riure.

—Aixó mateix.

Rigurosament histórich.

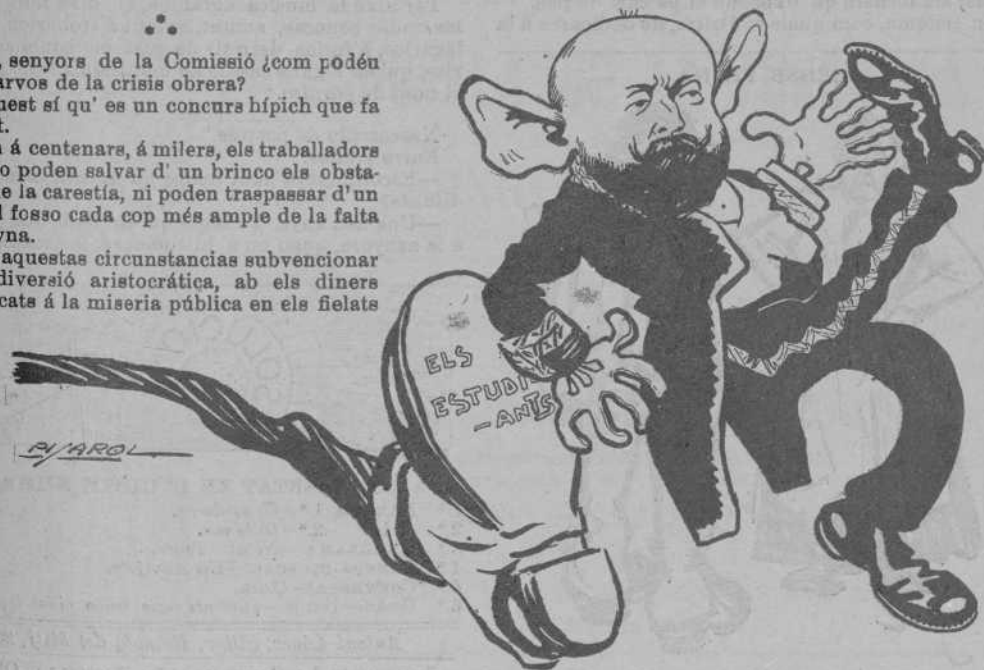
¡A Montserrat!

Aquest es el crit que han llansat al espay tres Juntas unidas de otras tantas Asociaciones de Católicos, mogudas per la formigor primavera. La visió dels camps verts las treu de quici. Ellas mateixas aixís ho proclaman en las primeras ratllas de la seva allocució:

«El sol—diñen,—y l' ambient de primavera y la montanya esmaltada ab sos lliris blaus, y ab *sos* vilas boscanas, ab el vert d' esmeragda de sos boixos y eures, ab el morat dels romanins, ab les cireres d' *arbós que vermellejen...*»

¡Alto, goludes ovelletas: las cireras d' arbós no vermellejan fins al octubre. Per lo tant aixó es anarse'n, de un brinco, de la primavera á la tardor.

UN TELEGRAMA ILUSTRAT

“Madrid, 8.—El señor Lacierva ha dimitido.”

PASSEJANT PEL PORT

P. 1900

—¿Tú per aquí?

—Sí: vaig a veure si puch col·locar aquest "bloch" a las obras de l' escullera.

Més avall asseguran que l' anada a Montserrat te per objecte demanar a Deu que per intercessió de Maria 'ns deslliuri del masonisme y del lliberalisme.

¿No es veritat que sembla impossible que no més pastorant herbeta tendra de Montserrat, pugui alcançarse l' extermini dels liberals y dels masóns?

L' arcalde Sr. Lluch s' ha arrogat per ell exclusivament la facultat de imposar multas (ó no imposarlas) als forners qu' expenen el pá curt de pes.

Un sistema, com qualsevol altre, de dedicarse a la

SENSE FEYNA

—¿Qué t' han dit a oala Ciutat?

—Que la brigada es plena... y que la calxa es buyda.

conquesta política dels venedors de pá.

—¿No ets dels meus? Paga. ¿Te fas dels meus? Donchs véste'n a casa descansat.

Se cita'l cas de un forner, soci de un cassino caciquista, que deya ab tota la barra:

—Lo qu' es jo de multa no n' he pagat ni n' pagaré may cap... y en quant a robar, robaré sempre tant com me dongui la real gana.

Está clar: com qu' era monárquich unia a la gana l' adjectiu real.

Dinhen de Madrid:

«Los almacenistas de patatas han acordado subir el precio de este artículo a 40 y 45 céntimos kilo, según clase»

¡Quina sort la de'n Villaverde!

¡Qualsevol li tira patatas, haventse posat aquest tubércul a un preu tan exagerat!

En els magnífichs concerts Lamoureux, va veure's lo de costum a Barcelona, sempre que s' tracta d' art superior.

En la platea hi havia moltes butacas y un bon número de palcos sense ocupar. En cambi las galeries apareixian atestadas.

La gent de possibles remolejant y tancantse a la banda; en cambi ls que no poden allargar la cama més de lo que permet el llenzol, fent impossibles pera fruhir la bona música, magistralment interpretada.

Per aixó la música agrañida, se'n va fent vibrar las ondas sonoras, amunt, amunt a trobarlos, a afalagarlos, a ferlos derretir de gust en aquellas galeries, qu' en alguns cassos ab moltíssima rahó portan el nom de *paraiso*.

Xascarrillo de postres.

Entre viudots:

—Escolti: ¿feya molt temps qu' estava casat ab la difunta?

—Uns deu anys. Y cregui qu' es molt dur perdre a la senyora, quan un s' hi comensa a acostumar!...

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NUMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—Ca-sa-do-ra.
- 2.ª Id. 2.ª—Co-lo-ma.
- 3.ª ANAGRAMA.—Notat—Tontot.
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—Els Allotjats.
- 5.ª CONVERSA.—Clara.
- 6.ª G*ROGÍFICH.—¿Quants peus tenen cinch tres-peus?

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Jueves próximo, día 20
APARECERÁ EL

2.º cuaderno

DE LA SEGUNDA SERIE DE

BARCELONA Á LA VISTA

16 VISTAS

30 céntimos
Provincias, 35

impresas sobre papel
glaseado

30 céntimos
Provincias, 35

OBRA NUEVA

El electricista aficionado

Un tomo con 74 grabados y 10 retratos, Ptas. 0'50

El día 28 del corrent mes

Número Extraordinari

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

commemoratiu del tercer centenari de

DON QUIXOT DE LA MANXA

36 planas de ilustració y text

MUY PRONTO SALDRÁ

OBRA CÓMICA-SATÍRICA DE ACTUALIDAD

La Resurrección de Don Quijote

Nuevos y grotescos episodios de Don Quijote
adaptados á la vida moderna

DON QUIJOTE EN MADRID — DON QUIJOTE EN BARCELONA

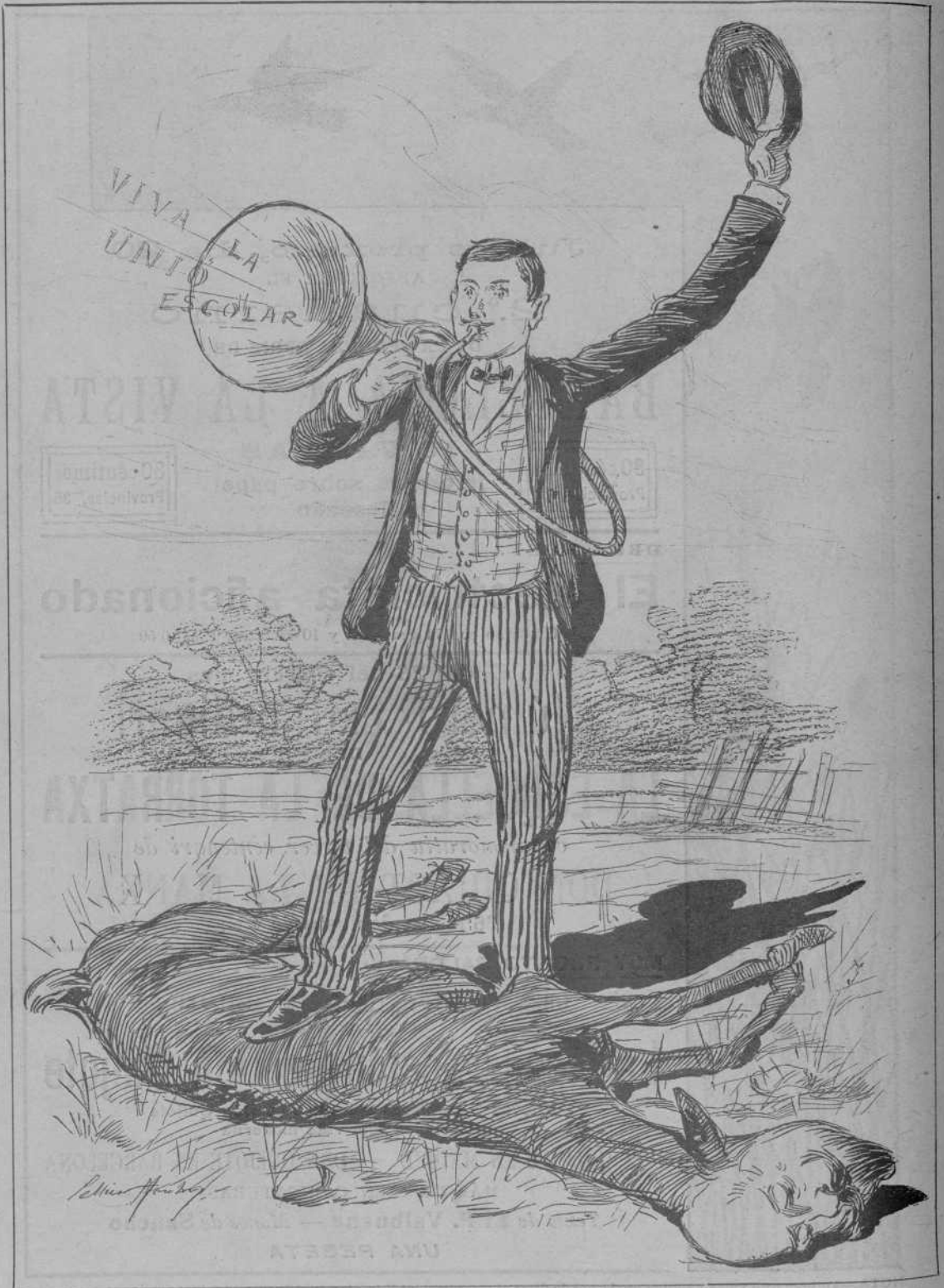
MÁS DE CIEN CARICATURAS

Texto de El P. Valbuena — *Monos de* Sancho

UNA PESETA

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

¡JA HEM MORT LA CIERVA!

—Terminada la cassera,
torném, companys, a estudiar,

cribant ans, en coro unánim:
—¡Visca la unió escolar!